

Verktyg VUB-teamet

Lathund för nätverksmöten

För de flesta personer med autism och/eller intellektuell funktionsnedsättning är nätverksarbetet oundgängligt för att samverka mellan olika verksamheter ska ske på ett bra sätt. För verksamheterna underlättar det mycket att ta nätverksarbetet på allvar, och t ex inse att det måste fortgå under överskådlig tid.

Lathunden är ett stöd för att åstadkomma ett bra nätverksarbete, med produktiva möten som gagnar personen det handlar om.

Stresstermometer

Stresstermometern, som har utformats av Magnus Björne, Funktionsstödsförvaltningen, Malmö stad, är ett redskap för att bedöma beteenden. Bäst fungerar att personalen samlas och gemensamt formulerar vad de uppfattar som tecken på att personen mår bra (grönt), är orolig (gult) osv. Det är viktigt att det handlar om sådant man kan se/höra, dvs iakttagbara beteenden och inte tolkningar, och att personalen enas om beskrivningarna.

I kolumnen till höger om färgfälten skriver man vad personen kan klara av sina dagliga aktiviteter när han/hon är orolig, upprörd eller maximalt stressad (röd). Exempelvis kanske personen kan åka till sin dagliga verksamhet när hon är orolig, men inte när hon är upprörd (orange).

I kolumnen längst till höger skriver man ner vad omgivningen kan göra för att reducera stress, dvs vad som brukar fungera för att minska stressen och hamna på närmast lägre nivå. På så vis får man en handlingsplan för stresshantering, förutom en lathund för hur man ska fylla i beteenderegistrering.

Beteenderegistrering (formulär + kort instruktion + rutin)

Förutom formulär för beteenderegistrering ingår en kort instruktion. Många har valt att, givetvis med beaktande av sekretess, lägga in registreringen i excel eller en app. Innan man börjar registrera är det en god idé att med hjälp av *stresstermometern* arbeta fram vad de olika färgerna ska beteckna. Beteenderegistreringen bör göras 24/7, dvs även när personen befinner sig på DV och helst också hos anhöriga. Ju längre tid man registrerar och ju mer fullständigt, desto bättre, och desto lättare att se eventuella mönster i hur personen mår. Givetvis kan man komplettera med mer detaljerade anteckningar om t ex utbrott. Personal kan ha stor nytta av att titta på under vilka omständigheter personen är "grön", dvs verkar må bra, och fundera över om man kan skapa mer av dessa omständigheter. Vid läkarbesök bör man ha med beteenderegistreringar som sträcker sig bakåt åtminstone till förra besöket.

Dagliga stressorer

Detta är en checklista, utifrån amerikansk forskning om autism och stress, över olika företeelser och situationer som visat sig kunna ge stressreaktioner hos personer med autism.

Om man tror att något på listan kan ha stressat personen, så kan man pröva att minska på detta.

Vad vill doktorn veta?

Detta formulär innehåller frågor som läkaren ofta vill ha svar på i samband med en undersökning, men som en patient med funktionsnedsättning kanske inte själv kan besvara. Det är till hjälp för läkaren om personal i förväg fyller i svar på frågorna och tar med sig vid läkarbesök. Ibland kan man inte svara på alla frågorna, men ju fler desto bättre.

Information från sjukvården

Detta formulär kan man ta med sig till ett besök i sjukvården, och fylla i innan besöket avslutas, alternativt be läkare eller sjukvårdspersonal fylla i. Det är ett stöd för minnet för den som är med vid besöket, och underlättar informationsöverföring efter besöket till kollegor och anhöriga. Det är också en påminnelse att man i de flesta fall behöver bestämma en tid för uppföljning – eller klart uttrycka att sådan inte behövs.

Flödesschema utmanande beteenden

Detta flödesschema har utarbetats av läkare, specialiserade på intellektuell funktionsnedsättning, i Nederländerna. Det visar hur man kan arbeta systematiskt med att försöka hitta vad som ligger bakom ett utmanande beteende.

Medicinöversikt (beskrivning + tabell)

Eftersom många vuxna med autism och intellektuell funktionsnedsättning har eller tidigare har fått behandling med psykofarmaka är det viktigt för behandlande läkare att få veta vilka mediciner personen haft tidigare och hur han/hon reagerade på dessa mediciner. Läkaren behöver också information om varför de mediciner sattes in som personen har nu och vilken effekt de har haft. Den här informationen finns oftast inte i patientjournaler, utan läkaren brukar fråga patienten om detta. När det gäller patienter som inte själva kan redogöra, behöver man därför fråga omgivningen. Anhöriga har ofta bra information om vilka mediciner som givits och varför, liksom personal som känt personen länge.

NICE algoritm

Översättning av brittisk lathund för minskning och utsättning av överflödiga psykofarmakabehandling av person med intellektuell funktionsnedsättning.

VMI Viktig medicinsk information

Checklista över vad som behöver föras in i journalen under denna rubrik när patienten har intellektuell funktionsnedsättning.